

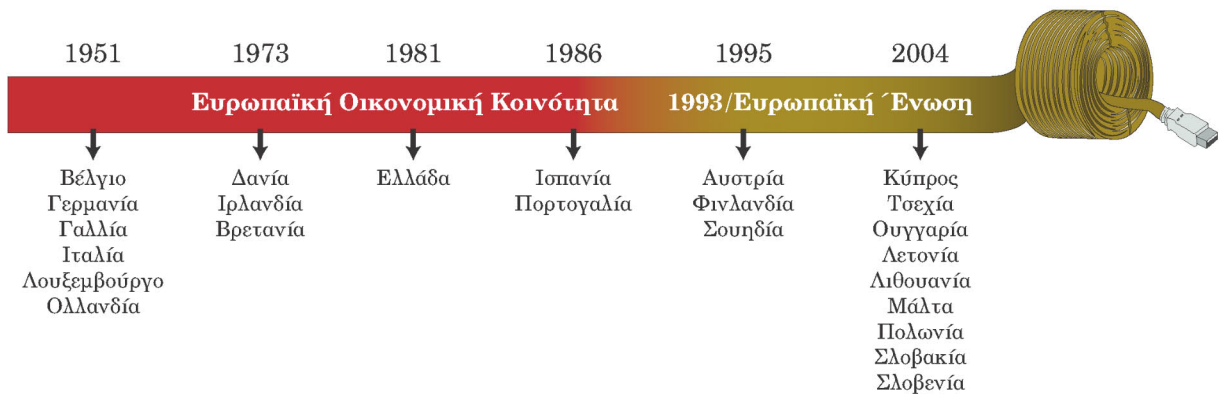
Κεφάλαιο 12

Η Ελλάδα και η ευρωπαϊκή της πορεία

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο ξεκίνησε η προσπάθεια της ένωσης της Ευρώπης. Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που πρωταγωνίστησε στις εξελίξεις αυτές.

▲ Η τελετή υπογραφής της Συμφωνίας Ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.), στο Ζάππειο Μέγαρο, στις 28 Μαΐου του 1979, Αθήνα, φωτογραφικό αρχείο Ιδρύματος «Κ.Γ. Καραμανλής»

Η χρονική περίοδος από την αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, τον Ιούλιο του 1974, μέχρι σήμερα ονομάζεται Μεταπολίτευση. Κατά τη διάρκειά της καταβλήθηκαν συντονισμένες προσπάθειες για να ενισχυθούν οι δημοκρατικοί θεσμοί και να καλλιεργηθούν οι διεθνείς σχέσεις του κράτους. Παρά τις επιμέρους διαφορές τους, όλες οι κυβερνήσεις της Μεταπολίτευσης εργάστηκαν για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των Ελλήνων πολιτών. Έτσι, το βιωτικό επίπεδο των Ελλήνων βελτιώθηκε εντυπωσιακά.

Παράλληλα με την υλική ευημερία, η πνευματική ζωή της Ελλάδας γνώρισε μεγάλη άνθηση, με κορυφαίες στιγμές την απονομή του *βραβείου Νόμπελ Λογοτεχνίας* στους ποιητές Γιώργο Σεφέρη (1963) και Οδυσσέα Ελύτη (1979).

Πρωταρχικός στόχος της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στάθηκε η προώθηση της ευρωπαϊκής πορείας της χώρας. Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στα κράτη που μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο είχαν υποστηρίξει με θέρμη την ιδέα της ένωσης της Ευρώπης. Η ευρωπαϊκή ενοποίηση άρχισε να οικοδομείται σταδιακά από τις αρχές της δεκαετίας του 1950. Πρώτος διατύπωσε την αρχική ιδέα ο Γάλλος υπουργός των Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν στις 9 Μαΐου του 1950, ημερομηνία που καθιερώθηκε να γιορτάζεται από τότε ως «Ημέρα της Ευρώπης».

Το 1957 έξι ευρωπαϊκά κράτη σχημάτισαν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.). Στη συνέχεια πολλές ακόμη ευρωπαϊκές χώρες εντάχθηκαν σ' αυτήν. Η Ελλάδα εντάχθηκε στην Ε.Ο.Κ. το 1981. Από τότε συμμετέχει ενεργά στις περισσότερες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες.

Το 1992 ήταν ένας ακόμη σταθμός στην πορεία προς την ένωση της Ευρώπης. Με τη Συνθήκη του *Μάαστριχτ* αποφασίστηκε η χρήση κοινού νομίσματος και η δημιουργία ενιαίας αγοράς. Η υπογραφή της συνθήκης οδήγησε επίσης στη μετεξέλιξη της Ε.Ο.Κ. σε Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Ένωση) έναν χρόνο αργότερα, το 1993.

Το ευρώ μπήκε στη ζωή πολλών Ευρωπαίων πολιτών, διευκολύνοντας τις μεταξύ τους οικονομικές συναλλαγές. Η Ελλάδα υιοθέτησε το κοινό νόμισμα το 2001.

Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση συμμετέχουν 27 κράτη-μέλη. Ζητήματα όπως η ενίσχυση των δημοκρατικών ελευθεριών, η καταπολέμηση της ανεργίας και των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων, η βελτίωση της εκπαίδευσης αλλά και ο σεβασμός στο περιβάλλον αποτελούν τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τους Ευρωπαίους στην αυγή του 21^{ου} αιώνα.

Γλωσσάρι

Βραβείο Νόμπελ: Διεθνές βραβείο που απονέμεται κάθε χρόνο από τη Σουηδική Βασιλική Ακαδημία Επιστημών στους τομείς της Ιατρικής, της Χημείας, της Φυσικής, της Λογοτεχνίας, της Οικονομίας και τέλος για την προαγωγή των καλών σχέσεων μεταξύ των λαών (βραβείο Ειρήνης).

Μάαστριχτ: Πόλη της Ολλανδίας, όπου ψηφίστηκε στις 7 Φεβρουαρίου του 1992 η πρώτη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πηγές αφηγούνται...

1. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής για τη νέα «Μεγάλη Ιδέα» της Ελλάδας

«Θα ήθελα προπαντός να σας καταστήσω κοινωνούς ενός οράματος. Το όραμα δηλαδή μιας Ελλάδος που θα ευημερεί στο εσωτερικό και θ' ακτινοβολεί πολιτισμικά στο εξωτερικό. Μιας Ελλάδος χωρίς συμπλέγματα κατωτερότητας και χωρίς αγωνίες για το μέλλον της. Είναι το όραμα μιας Ελλάδος ικανής να διαδραματίσει στα πλαίσια της Ενωμένης Ευρώπης ρόλο υπέρτερο από την αριθμητική της δύναμη, αξιοποιώντας το ανθρώπινο δυναμικό της, σε συνδυασμό με την μοναδική πολιτισμική κληρονομιά της. Το όραμα αυτό μπορεί και πρέπει η γενιά σας να το αναγάγει στη σύγχρονη Μεγάλη Ιδέα του Έθνους. Ιδέα που θα συνεγείρει τις πνευματικές και ηθικές αρετές του Έθνους και θα επιτρέψει στη γενιά σας ν' αξιοποιήσει τους καινούριους και πλατείς ορίζοντες που διανοίγονται μπροστά σας».

2. Απόσπασμα από την ομιλία του Κ. Καραμανλή στο Ζάππειο Μέγαρο κατά την τελετή υπογραφής της Συνθήκης Προσχώρησης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

«Η Ελλάς από σήμερα αποδέχεται οριστικά την ιστορική πρόκληση και την ευρωπαϊκή της μοίρα. Διατηρώντας την εθνική της ταυτότητα. Έχομε εμπιστοσύνη και στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Έχομε την απόφαση να είμαστε όλοι Ευρωπαίοι, όπως θα έλεγε ο Τσώρτσιλ, και όλοι Έλληνες, όπως θα έλεγε ο Σέλλεϋ. Γιατί, όπως έγραψε ο Ισοκράτης, Έλληνες δεν είναι εκείνοι που γεννήθηκαν στην Ελλάδα, αλλά εκείνοι που υιοθέτησαν το πνεύμα το κλασικό».

Κωνσταντίνος Καραμανλής, Αρχείο. Γεγονότα και κείμενα, τόμ. 11, επιμέλεια Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Αθήνα 1996, σ. 146.

3. Απόσπασμα από την αγόρευση του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου στη Βουλή σχετικά με την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης (Αύγουστος 1982)

«Ήλθε τώρα η ώρα, δίπλα στους ήρωες του 1821, να τοποθετήσουμε στην εθνική μας μνήμη ενωμένους αυτούς που έπεσαν το 1940-1944: τα στρατευμένα παιδιά του λαού, που έγραψαν σελίδες δόξας στον μεγάλο αμυντικό πόλεμο, πόλεμο στον οποίο τελικά οφείλεται η πτώση της ναζιστικής δικτατορίας, του ναζισμού. Αυτούς επίσης που συνέχισαν τον αγώνα στα βουνά και στις πόλεις, φτιάχνοντας ένα μαζικό λαϊκό κίνημα με πολυβόλα και συλλαλητήρια με περιφρόνηση προς τον θάνατο, με πάθος για τη λευτεριά, με άμετρη αυτοθυσία, άνδρες και γυναίκες στην Πίνδο και στη Ρούμελη, στον Γοργοπόταμο, στην Αθήνα, στην Κοκκινιά, στο Χαϊδάρι, στην Καισαριανή, στα Καλάβρυτα, στο Δίστομο, στις πόλεις, στα χωριά, στην Ελλάδα, στη Μέση Ανατολή, στα γερμανικά στρατόπεδα. Δεν είναι μόνο η πολιτική θέληση που καθοδηγεί το χρέος μας, δεν είναι μόνο η ανάγκη να φανούμε συνεπείς προς τις υποχρεώσεις μας, είναι κυρίως η ηθική επιταγή να αποδώσουμε στον Ελληνικό Λαό ένα μεγάλο ακόμα σύμβολο θυσιών και αγώνων που του ανήκει, ένα σύμβολο εθνικής ενότητας απαραίτητης, όσο ποτέ άλλοτε, για έναν Λαό που αγωνίζεται να κατοχυρώσει την εθνική του ανεξαρτησία και να περιφρουρήσει την εδαφική του ακεραιότητα».

Ματιά στο παρελθόν

Η περίοδος από τον τερματισμό του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και έως τα τέλη της δεκαετίας του 1980 χαρακτηρίζεται με τον όρο «Ψυχρός Πόλεμος». Ήταν η εποχή που οι δύο αντίπαλοι συνασπισμοί, με επικεφαλής τις ΗΠΑ και την ΕΣΣΔ αντίστοιχα, καθόρισαν τις παγκόσμιες εξελίξεις. Ωστόσο, η κατάσταση σήμερα έχει διαφοροποιηθεί. Η κατάρρευση των παραπάνω συνασπισμών, με συμβολικό δείγμα την πτώση του Τοίχους του Βερολίνου (βλ. φωτ. επάνω), δημιούργησε νέα δεδομένα.

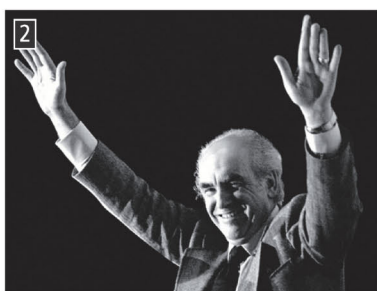
Μέσα στο σύγχρονο κόσμο ο ρόλος της Ευρώπης γίνεται και πάλι ρυθμιστικός. Με βασικό σύνθημα «Ενότητα στην Πολυμορφία», η Ευρωπαϊκή Ένωση οικοδομείται προοδευτικά βασισμένη στις αξίες και τα ιδανικά των επιμέρους πολιτισμών της. Πληροφορίες για τη λειτουργία και τη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/index_el.htm

Στιγμιότυπα από την πολιτική ζωή της Ελλάδας την περίοδο της Μεταπολίτευσης

◀ Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής φτάνει στην Αθήνα τα χαράματα της 24^{ης} Ιουλίου 1974, Αθήνα, φωτογραφικό αρχείο Ιδρύματος «Κ.Γ. Καραμανλής»

▲ Ανδρέας Παπανδρέου

▲ Κωνσταντίνος Μητσotάκης

▲ Κώστας Σημίτης

◀ Η οικουμενική κυβέρνηση υπό τον Ξενοφώντα Ζοζιότα

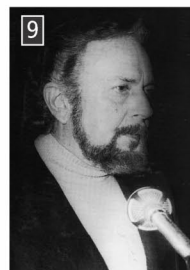
◀ Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραδίδει την Προεδρεία στον Κωστή Στεφανόπουλο

▲ Ο Γιώργος Σεφέρης παραλαμβάνει το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1963

▲ Οδυσσέας Ελύτης

▲ Γιάννης Ρίτσος

👉 Ερωτήματα

- Ποιοι είναι οι κυριότεροι σταθμοί στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση;
- Ποιο ήταν το όραμα του Κωνσταντίνου Καραμανλή για την Ελλάδα; Θα σας βοηθήσει η Πηγή 1.

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Ελλάδα στον 20^ο αιώνα

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα έγιναν δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι και πολλοί άλλοι μεγάλοι αλλά τοπικοί. Η Ελλάδα συμμετείχε στους περισσότερους από αυτούς τους πολέμους.
- Ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της στους πολέμους, η Ελλάδα ενσωμάτωσε πολλές περιοχές, επεκτείνοντας τα όριά της και αυξάνοντας τον πληθυσμό της.
- Η Μικρασιατική Καταστροφή, το 1922, προκάλεσε μεγάλες αλλαγές στο εσωτερικό του ελληνικού κράτους. Η αντιμετώπιση του προσφυγικού ζητήματος ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση για τους Έλληνες την περίοδο του Μεσοπολέμου.
- Η Κατοχή της Ελλάδας την περίοδο 1941-1944 και ο Εμφύλιος Πόλεμος το 1946-1949 αποτελούν δύο ακόμη τραγικές δοκιμασίες για τον ελληνικό λαό.
- Η εισβολή της Τουρκίας στο ανεξάρτητο κράτος της Κύπρου το 1974 και η συνεχιζόμενη κατοχή μεγάλου τμήματος του νησιού αποτελούν παραβίαση του διεθνούς δικαίου.
- Η πορεία προς την ένωση των κρατών-μελών της Ευρώπης σε Ευρωπαϊκή Ένωση πραγματοποιήθηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.